

Марищук Євген,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр» спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: **Гайбура Ю.А.,**
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та електронних платіжних систем
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЯК ЧИННИКА ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Основним мотивом діяльності будь-якого підприємства в ринкових умовах є максимізація прибутку. Реальні можливості реалізації цієї стратегічної мети в багатьох випадках обмежені витратами виробництва та попитом на продукцію, що виробляється. Отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія трудових, матеріальних і фінансових ресурсів залежать від того, як підприємство вирішує питання управління витратами, котре передбачає пошук способів їх зниження. Величина витрат істотно впливає на формування фінансових результатів, а також є основою для оцінювання ефективності діяльності підприємства. Зважене й обдумане вирішення питань щодо управління витратами на підприємстві забезпечить високий рівень ефективності його діяльності. Саме тому пошук шляхів зниження витрат виробництва у сучасних умовах варто розглядати як фактор підвищення прибутковості та ефективності роботи підприємств.

Для забезпечення фінансової стабільності зменшення ймовірності настання ризику банкрутства необхідно ретельно аналізувати показники внутрішньогосподарської діяльності на рівні підприємства, враховувати можливий вплив різних факторів для встановлення оптимальних пропорційних співвідношень обсягів результатів діяльності. Одним таким з важливих

показників результатів фінансовогосподарської діяльності підприємства є витрати. Оптимізація витрат забезпечує дотримання режиму економії, зростання продуктивності праці, скорочення непродуктивних витрат, що дозволяє підвищити рентабельність.

Ринкова орієнтація економіки України потребує інтенсивної роботи з удосконалення управління витратами і собівартістю. Облік і розподіл витрат за видами продукції посилює контрольні функції управління витратами в процесі виробництва. Тим самим діяльність підприємства переорієнтовується на кінцевий фінансовий результат. Важливо підкреслити, що дані обліку витрат повинні використовуватись не тільки для їхнього визначення, але й для подальшого аналізу результатів діяльності підприємства. Також ці дані можуть слугувати основою для розробки заходів щодо контролю виконання планових завдань структурними підрозділами підприємства.

З огляду на роль виробничих витрат у розвитку та ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств постає проблема формування ефективної стратегії управління витратами, що є процесом розробки та прийняття управлінських рішень за всіма напрямками їхнього формування й розподілу на підприємстві. Формування стратегії управління витратами слід розглядати як комплексну тему управління чинниками, що прямо або опосередковано впливають на розмір прибутку підприємства.

Управління витратами можна визначити як взаємопов'язаний комплекс робіт, які формують і впливають на процес виникнення та поведінку витрат під час здійснення господарської діяльності й спрямовані на досягнення оптимального їх рівня у всіх підсистемах підприємства [2].

Витрати мають особливу значущість у відтворювальному процесі і відіграють надзвичайну роль у досягненні економічного ефекту. Саме тому для всіх суб'єктів господарювання, незалежно від умов їх функціонування, питання формування витрат завжди були і залишатимуться пріоритетними. Подібний стан речей цілком закономірно постійно підтримує інтерес до процесу формування витрат як практиків, що безпосередньо на своїй дохідності

відчувають вплив цієї економічної категорії, так і теоретиків, які досліджують питання витрат з позицій економічної науки.

Оскільки рентабельність є узагальнюючим показником результативності господарювання, який акумулює в собі також і вплив зовнішніх чинників, то для повноти аналізу вияву стимулюючої функції ринку варто розглянути і ті показники, які формуються переважно під дією внутрішньогосподарських факторів. Поза всяким сумнівом одним із основних показників у такому аналізі буде собівартість одиниці продукції. Опосередковано собівартість залежатиме і від зовнішніх факторів, особливо від цін на закуплені ресурси, проте, на нашу думку, визначальну роль при формуванні її розміру матиме все ж внутрішня політика підприємства.

Загалом в Україні спостерігається значна поляризація сільськогосподарських підприємств за результатами господарської діяльності. Одні з них постійно знаходяться в групі стабільно прибуткових, інші – в групі хронічно збиткових. Зростання прибутковості і рентабельності по підприємствах забезпечують здебільшого прибуткові підприємства. Аналогічно до збиткових, більшу чи меншу «забезпечує» група хронічно збиткових підприємств, фінансовий стан яких при зростанні дохідності господарств загалом суттєво не покращується [1].

Для того, щоб система управління витратами була ефективною, в основу її формування має бути покладена концепція, яка враховує особливості діяльності підприємства, його структуру, стадію життєвого циклу продукції та підприємства загалом. Підприємство має самостійно вибрати концепцію управління витратами, яка максимально сприятиме підвищенню його конкурентоспроможності та прибутковості на ринку. Варто зазначити, що в управлінні витратами в сільськогосподарських підприємствах слід також урахувати не тільки особливості виробничих процесів, але й зв'язок витрат виробництва з показниками ефективності виробництва.

Список використаних джерел

1. Васильєва Т.А., Рябенков О.В. Використання ABC-методу в системі управління витратами промислового підприємства. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2013. № 4. С. 181.
2. Мокієнко, Т. В. Формування стратегії управління витратами в сільськогосподарських підприємствах [Текст]: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 Полтава, 2011. 20 с.
3. Чигріна К. О. Рентабельність підприємства та шляхи її підвищення [Електронний ресурс]. *Науковий огляд*. 2015. № 12. Режим доступу : <http://oaji.net>.
4. Гайбура Ю.А. Прибутковість підприємств: поняття, фактори, резерви. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія "Економіка і менеджмент"*. 2017. № 24. С. 99–105.